

Ruimte. Mensen. Toekomst.

**Oude Weisestraat/ Driemorgen,
Afferden**

Vervolgonderzoek Steenuil

Definitief

colofon

projectnaam
**Oude Weisestraat/
Driemorgen, Afferden**

datum
4 mei 2023

projectnummer
P06462

opdrachtgever
Van de Klok Wonen B.V.

BRO
projectleider
MvdS

opgesteld door
RBo

interne controle
MvdS

bron kافت
BRO

Boscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400
info@bro.nl
www.bro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Omschrijving plangebied	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Toekomstige situatie	5
3	Werkwijze	7
4	Resultaten	8
4.1	Steenuil	8
4.1.1	Territoria	8
4.1.2	Nestlocaties	8
4.1.3	Foerageergebied	8
4.2	Overige soorten	8
5	Effectenbeoordeling en toetsing	10
5.1	Steenuil	10
5.2	Overige soorten	10
6	Conclusie	11
7	Bronnen	12
8	Verklarende Woordenlijst	13

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens om de woningen te realiseren op de twee weilanden gelegen tussen de Oude Weisestraat, de Koningsstraat en de Driemorgen. Hiervoor wordt de schuur in het noordwesten van het plangebied gesloopt en zal het aanwezige groen binnen het plangebied worden verwijderd. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek (quickscan), uitgevoerd door BRO¹, is vastgesteld dat het plangebied mogelijk onderdeel uitmaakt van het (essentieel) functioneel leefgebied. Naar aanleiding hiervan is protocollair steenuilonderzoek uitgevoerd in het seizoen van 2023, om de functie van het plangebied voor de steenuil te bepalen en de aanwezigheid van deze soort vast te stellen dan wel met voldoende zekerheid uit te sluiten. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er nestplaatsen van de steenuil aanwezig binnen of in de directe omgeving van het plangebied?
- Is het plangebied onderdeel van het leefgebied van de steenuil?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van nestplaatsen en/of (essentieel) functioneel leefgebied?
- Leiden de werkzaamheden tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige nestplaatsen komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (ten behoeve van een ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een separaat activiteitenplan. Hierbij moet vast komen te staan dat de functies die de

schuur en weilanden hebben voor de soort(en) behouden blijven. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort(en) niet in het geding is.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffingsaanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging te worden onderbouwd. Deze eventuele vervolgfase ten behoeve van een ontheffingstraject maakt geen deel uit van onderhavig vervolgonderzoek.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek.

2 Omschrijving plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen tussen de Oude Weisestraat, de Koningstraat en de Driemorgen. In figuur 3 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Het plangebied bestaat momenteel uit twee weilandpercelen. In figuur 6 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 1, 2, 4 en 5 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

2.2 Toekomstige situatie

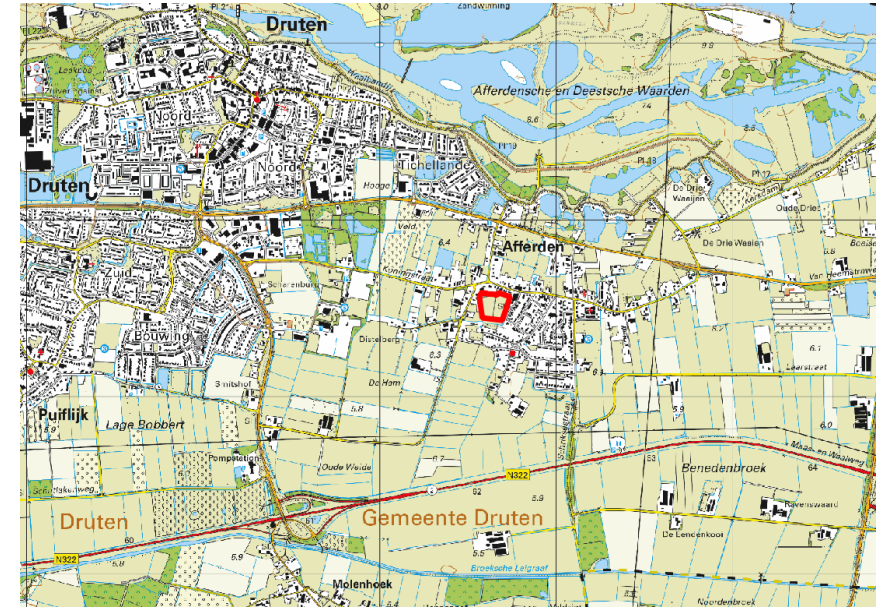
In de toekomstige situatie zal nieuwbouw in het plangebied zijn gerealiseerd. Dit zal gaan vrijstaande woningen, rijtjeswoningen en twee-onder-één kap woningen. Voor de nieuwbouw worden de aanwezige schuren gesloopt. Ook het aanwezige groen zal verwijderd worden.

Figuur 1: Weiland gezien vanuit het

Figuur 2: Sloot gelegen in het midden van de twee weilanden

Figuur 3: Topografische kaart ligging plangebied (1:25.000)

Figuur 4: Achterzijde van de schuur

Figuur 5: Westzijde van de schuur

Figuur 6: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

3 Werkwijze

In de periode van 1 februari tot en met 30 april 2023 zijn in totaal drie aanvullende veldbezoeken uitgevoerd, met minimaal 30 dagen tussen het eerste en het laatste veldbezoek. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin steenuilen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. De mannetjes claimen in deze periode hun nest en territorium. Gedurende deze periode vertonen de mannetjes steenuilen sterk territoriaal gedrag, waarbij ze reageren op andere balts-roepen. Nadat de eieren, eind april, zijn gelegd wordt minder territoriaal gedrag vertoond en zijn territoria dus ook minder makkelijk aangetoond.

Bij de veldbezoeken is voor een periode tussen zonsondergang en 12 uur 's nachts voor enkele uren gekeken en geluisterd naar aanwezigheid van steenuilen. Hierbij is regelmatig de territoriumroep van de steenuil afgespeeld (<http://www.steenuil.nl/onderzoek/inventariseren>). Dit is afgespeeld door middel van een bluetooth speaker set, op meerdere locaties op en rond het plangebied. Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op de baltsroep van mannetjes, welke de aanwezigheid van een territorium en

dus nest aangeven. Ook is gelet op contactroepen van de steenuil alsmede zichtwaarnemingen van deze soort. Uitsluitende waarnemingen van twee verschillende steenuilen zijn genoteerd. Om dubbeltellingen te voorkomen is een fusie-afstand van 500 meter aangehouden. De fusie-afstand is de arbitraire afstand tussen twee elkaar niet-uitsluitende waarnemingen op basis waarvan besloten kan worden tot één of twee territoria.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het kennisdocument Steenuil (BIJ12, versie 1.0 juli 2017). Het document heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocatie voor de steenuil effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuil gunstig: temperatuur niet lager dan 5 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag (zie tabel 1).

Tabel 1 Bezoeken i.v.m. inventarisaties steenuil

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon onder	Weer	Temperatuur
08-03-2023	Leefgebied steenuil	20.00-22.00	18.32	Wind gemiddeld 2 Bft Bewolkt Geen neerslag	5°C
22-03-2023	Leefgebied steenuil	20.00-22.00	18.56	Wind gemiddeld 4 Bft Helder Geen neerslag	9°C
11-04-2023	Leefgebied steenuil	21.30-23.30	20.28	Wind gemiddeld 2 Bft Zwaar bewolkt Geen neerslag	5°C

4 Resultaten

4.1 Steenuil

4.1.1 Territoria

Tijdens alle drie de veldbezoeken zijn er meermaals steenuilen waargenomen rond percelen aan de Koningstraat en de Oude Weisestraat (figuur 7). Aan de hand van enkele uitsluitende waarnemingen gaat het hier om drie territoria. Waar binnen het territorium in het zuiden van de Oude Weisestraat enkel een mannetje respons gaf, binnen het midden gelegen territorium en het noorden gelegen territorium was er zowel een respons van een mannetje als van een vrouwtje.

De westelijke waarneming bij Koningstraat 87 ligt binnen de fusie-afstand van 500 meter van de overige waarnemingen, waardoor deze tot het noordelijke territorium gerekend moet worden. Mogelijk heeft de steenuil de onderzoeker gevolgd.

Onderzoek verder ten noorden en ten zuiden van Afferden heeft geen aanvullende territoria opgeleverd. Deze gebieden liggen momenteel niet binnen bestaande territoria van de steenuil.

4.1.2 Nestlocaties

Er zijn geen nestlocaties gevonden. Binnen het plangebied zijn geen (potentiële) nestlocaties van de steenuil aanwezig. Rondom het plangebied zijn geen steenuilkasten waargenomen, al is aanwezigheid hiervan niet volledig uit te sluiten. Rondom het plangebied zijn meerdere oude schuren en vervallen gebouwen aanwezig met openingen en potentiële nestlocaties. Er kan van uit worden gegaan dat de nestlocaties zich in de directe omgeving van de waarnemingclusters bevinden.

4.1.3 Foerageergebied

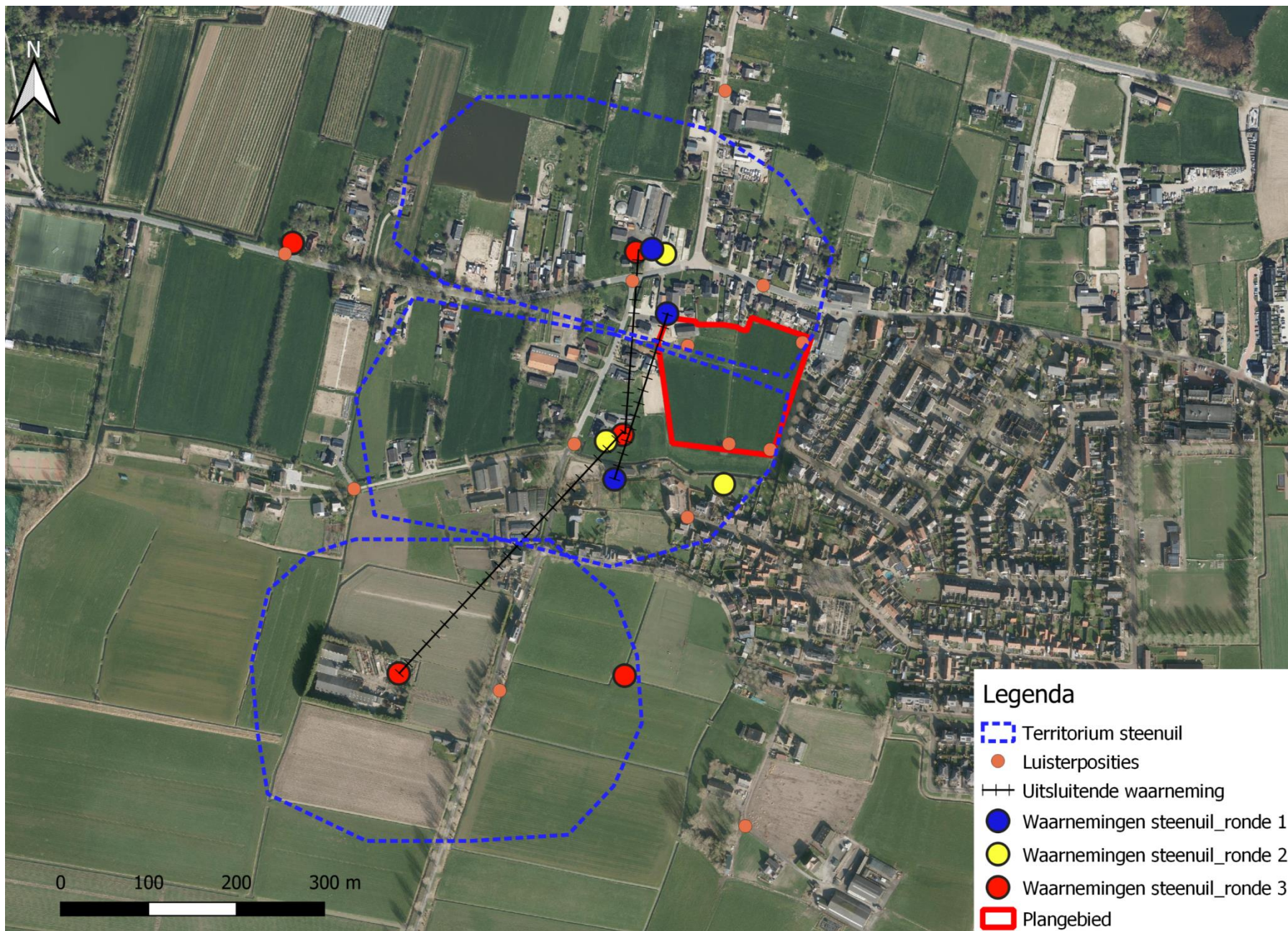
Steenuilen hebben relatief kleine territoria, waarbij gebruik gemaakt wordt van functioneel leefgebied binnen circa 300 meter van de nestplaats (BIJ12, kennisdocument Steenuil). Binnen het territorium van de steenuil moet voldoende geschikt leefgebied aanwezig zijn.

Binnen het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig. Dit bestaat uit weides met rond en in het gebied enkele rijen paaltjes. Dit is geschikt habitat voor regenwormen, die vooral in muizenarme jaren belangrijk zijn als voedselbron. Twee van de territoria liggen binnen het plangebied.

Ook rondom het plangebied is veelvuldig geschikt leefgebied aanwezig. Er is veelvuldig kleinschaligheid aanwezig met struweel en kleinschalige dierenweides. Dit habitat is aanwezig ten westen, zuiden en noorden van het plangebied.

4.2 Overige soorten

Binnen het plangebied kunnen incidenteel ook vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Hiermee dient rekening te worden gehouden door buiten het broedseizoen of na een controle te werken.

Figuur 7: Overzichtskaart leefgebied steenuilen

5 Effectenbeoordeling en toetsing

5.1 Steenuil

De steenuil maakt gebruik van het plangebied als foerageergebied. Met de voorgenomen werkzaamheden gaat geschikt leefgebied van de steenuil verloren. In de ruimere omgeving van het plangebied is veelvuldig kleinschalig cultuurlandschap aanwezig wat zeer geschikt leefgebied betreft. Door de ligging van het plangebied ten opzichte van de steenuil-territoria kan echter aannemelijk worden gemaakt dat het plangebied niet essentieel is voor de betreffende territoria.

Belangrijk is dat de drie territoria niet grenzen aan andere steenuil-territoria. Het noordelijke territorium heeft de mogelijkheid om richting het noorden en oosten te verplaatsen, waar binnen 300 meter zeer geschikt leefgebied aanwezig is (hoogstamboomgaarden, dierenweides etc.) maar waar bij het onderzoek geen steenuilen zijn aangetroffen. Ook het zuidelijke territorium kan verplaatsen, met name richting het oosten, waar aan de Schoolstraat verschillende zeer geschikte erven aanwezig zijn. De mogelijkheid tot verschuiven biedt ruimte aan het middelste territorium om nieuw leefgebied in te nemen. Ondanks dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied kan worden aangenomen dat dit geen essentieel leefgebied van de aanwezige steenuilen betreft.

5.2 Overige soorten

Andere diersoorten als vogels, zoogdieren en amfibieën kunnen in het plangebied aanwezig zijn. Hiervoor geldt de zorgplicht. Dit houdt in dat men zorg moet dragen voor aanwezige individuen, ook algemene soorten. Men moet deze dieren de tijd geven om het plangebied te verlaten. Weinig mobiele soorten als egel of pad kunnen met beleid naar buiten het plangebied worden verplaatst.

Daarnaast zijn broedende vogels en hun nesten tijdens het broedseizoen beschermd. Geadviseerd wordt om het opgaand groen binnen het plangebied buiten het broedseizoen te verwijderen, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt gemiddeld van half maart tot half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval.

6 Conclusie

Met de voorgenomen ontwikkeling gaat geen essentieel leefgebied van de steenuil verloren. Een mogelijke overtreding met betrekking tot de steenuil is daarmee redelijkerwijs op voorhand uitgesloten.

Bij de werkzaamheden dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen:

- Met betrekking tot de zorgplicht dienen eventueel aangetroffen dieren tijdens de werkzaamheden de kans te krijgen om het plangebied zelfstandig te verlaten. Bij soorten als egel en gewone pad kunnen de dieren met beleid verplaatst worden naar een veilige plek buiten het plangebied.

Tabel 2 Overzicht aanwezigheid beschermde soorten en te nemen type maatregelen

Soortgroep	Aanwezig	Hoeveel	Overtreding	Maatregelen
Steenuil	Ja	3 territoriums	Nee	-
Overige soorten ²	Mogelijk	-	Te voorkomen	Rekening houden met broedseizoen en zorgplicht

² Dit betreft soorten die niet honkvast zijn en/of waarvan de nest/verblijfplaats niet jaarrond is beschermd. Echter mogen de nesten/verblijfplaatsen met eieren of jongen niet worden verstoord/verwijderd. Hieromtrent dient per complex de situatie qua planning en werkzaamheden te worden afgestemd met de begeleidend ecoloog.

7 Bronnen

- Kennisdocument Steenuil, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht.

8 Verklarende Woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een onthefingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door de vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

